

YAZILI BASINDA FOTOĞRAF DIŞINDA KULLANILAN GÖRSEL ÖGELER: GRAFİKLER VE İLLUSTRASYONLAR

Feyyaz BODUR*

ÖZET

İlk önceleri görüntüsüz olarak yayınlanan gazetelerde, daha sonra elle çizilmiş resimler ve grafikler yer aldı. Fotoğrafın bulunması ve gazetelerde basılabilmeye olanaklarının geliştirilmesiyle birlikte yazısal bildirimler daha inandırıcı duruma geldi.

Gazetelerin görsel öğeleri olan fotoğraflar, illustrasyonlar ve grafikler, inandırıcılığın yanında başka fonksiyonlara da sahiptir; Sayfaya renk katma, okuyucuyu eğlendirme ve haberleri mizah yolu ile eleştirme.

Haber grafikleri ve illustrasyonlar, fotoğrafın çekilmesinin mümkün olmadığı ve çeşitli nedenlerle fotoğraf çekilmediği durumlarda haberi desteklemek için kullanılır.

Bu amacı gerçekleştirmek için, haberlere görüntü çizimi sırasında editör ve grafiker birlikte çalışırlar. Zira editör, fotomuhabirinden habere ne tür fotoğraf istiyorsa grafikerden de o mesajı verecek çizim isteyecektir.

Günümüzde gazetecilik bilgisayar teknolojisinden en çok yararlanan mesleklerin başında gelmektedir. Bu nedenle editörün gazetecilik bilgisi kadar grafikerin de mesleki bilgi (gazetecilik ve bilgisayarda grafik programlarını kullanabilme) ile donanımlı olması gerekir.

Anahtar Sözcükler: Gazete, Gazete Fotoğrafi, Grafik, İllustrasyon, Editör, Fotomuhabiri,

VISUAL ELEMENTS IN NEWSPAPERS OTHER THAN PHOTOS: GRAPHICS AND ILLUSTRATIONS

ABSTRACT

Newspapers were without any visual elements in old times, but than some drawings and graphics started to take place.

After the improvement of photos and publishing systems printed materials started to be convincing. The visual elements of newspapers, like photos, illustrations and graphics have some functions other than to be convincing. For example; they give a colourfull look to a page, they entertain the reader and give another humorous perspective to the news story.

Keywords: Newspaper, Newsphoto, Graphic, İllustration, Editor, Photojournalist

GİRİŐ

18. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak olayların görüntü olarak kaydedilmesinin ve gazetelere basılmasının olanaklı hale gelmesi ile birlikte, gazetelerin görüntüsü de değışti. Günümüzde artık, fotoğrafsız gazete düşünülemez duruma geldi.

İnandırmanın temel kurallarından biri kuşkusuz göstermektir. Diğere deyişle fotoğraf, yani görüntü gazetelerin vazgeçilmez öğesidir.

Ancak yazılı basın sadece yazı ve fotoğraflardan oluşmaz. Onun vazgeçilmez öğeleri arasında grafikler ve illustrasyonlar da vardır.

Haberin destekçisi ve gazetelerin artık değışmez ikinci öğesi görüntü olayın var oluşunun bir kanıtıdır.

Ressamlar fotoğrafın bulunuşuna kadar gazetele-

re görüntüsel katkıda bulunuyorlar ve olayların inandırıcılığını arttırmaya çalışıyorlardı. Fotoğrafın bulunması ile birlikte gazeteler daha gerçek bir kanıt (inandırıcılık) aracına sahip oldu. Artık olayları yer, zaman kişi olarak fotoğrafla aktarmak daha inandırıcıdır.

Aradan geçen 150 yılı aşkın süre içinde teknolojiye büyük gelişmeler, basının kullandığı teknolojiyi de değıştirdi.

Bilgisayarların ve baskı makinelerinin işbirliği sonucu yazılı basın içerik olarak çok değışmese de görsel olarak değışim sınırlarını sürekli zorlamaktadır.

1. FOTOĞRAF YOKSA

Gazete ve dergilere baktığımız da ilk göze çarpan büyük puntolu haber başlıkları ile fotoğraflardır.

Yazılı Basında Fotoğraf Dışında Kullanılan Görsel Öğeler... (124-132)

Ancak yazılı basında fotoğraf ve yazının dışında farklı görsel öğeler de bulunmaktadır; Karikatür, bulmaca, fotoroman gibi çizgisel görüntülerin yanında bilgilendirici ve haberi destekleyici görüntüler tüm yazılı basının vazgeçilmez malzemeleridir.

Basında "her haberin görüntüsü olmalıdır" kuralı geçerlidir. Editörler fotoğrafsız haberi kullanmak istemezler. Muhabirlere ilk sorulan soru, "bu haberin fotoğrafı nerede?" dir.

Ancak, muhabir ne kadar deneyimli ve de girişken olursa olsun bazı olayların fotoğrafını elde etmek olanaksızdır.

Örneğin, bir bankanın nasıl soyulduğu, hırsızların bankaya nereden girdikleri ve nasıl kaçtıklarını soyuncularla fotoğraflamak olanaksızdır. Bir başka örnek, savaş sırasında ele geçirilen bölgelerin gün gün ve bölgeler olarak fotoğraflarla anlatılması olanaksızdır.

Bu tür olaylar ancak çizimlerle anlaşılır biçimde gösterilebilir. Doğru bir deyişle, burada grafikerler, foto muhabirlerinin eksiklerini tamamlayıcı rol oynamaktadır. Artık, grafik sanatı yeni bir anlatım tarzı ve iletişim sistemi kurabilmektedir.

Grafik dizaynının asıl amacı da gerçekte, iletişim çerçevesinde, düşünceleri ya da sorunları görselleştirerek hemen anlaşılır hale getirmektir (Burtin 1982: 287).

Ancak bir olay için tek açıklayıcı, (temsilci) çizim grafik değildir. Bir diğeri de İllustrasyon (örnek resim) dur. Tek bir fotoğraf da haberin hikayesi için aynı şeydir. Grafikler, işaretler, kelimeler ve sembollerin hepsi resmin ya da fotoğrafın ayrılmaz parçaları, bütünleştiren öğeleridir.

En basit işaret olan çarpı "X" ya da bir başka sembol, bir harita da, haberin diğer sayfada devam ediyor olmasında, fotoğraftaki belirleyici bir işaret olabilmektedir. Bu basit bir anlatımdır. Fakat çok daha sofistike işaretler kelimenin tek başına yeterli olmadığı anlarda devreye girebilirler (Evans 1982 : 289). Fotoğraf ve resme göre daha kolay basılabilir olması da grafikleri tercih etme nedenleri arasına sokmaktadır. Bu da parasal bir rahatlık sağlamaktadır. Diğer deyişle elde edilebilirlikleri daha ekonomiktir.

Grafik ve illüstrasyonları gazete ve dergilerin her sayfasında görmek olasıdır. Yukarıda da söz e-

dildiği gibi, belirli amaçlara hizmet etmektedirler. Bu amaçlar çerçevesinde kullanıldıkları haber türlerine göre gruplandırılabilir. Bu bağlamda grafik ve illüstrasyonları kullanıldıkları alanlara göre üçe gruba ayırabiliriz:

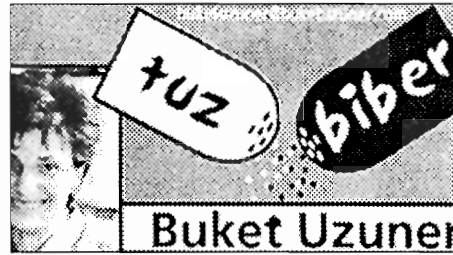
- 1 Renklendirici
- 2 Bilgilendirici
- 3 Eğlendirici

1.1. RENKLENDİRİCİ GRAFİKLER VE İLLÜSTRASYONLAR

Renklendirici grafikler ve illüstrasyonlar dekoratif amaçlı çizimlerdir.

Resim: 1 (istikbal, 5 Kasım 2001)

Resim: 2 (Sabah, 4 Kasım 2001)

Bir köşe yazısını, haberi veya röportajı siyah renkli harflerin monotonluğundan kurtarmak için gerek başlığa gerekse yazının belirli bölümlerine konu ile ilgili grafikler ve illüstrasyonlar (örnek resimler) serpiştirilir. Resim 1 ve 2'de görülen renklendirici çizimler, bilgi vermek amacı ile yazılmış köşe yazılarının başlığı olarak kullanılmış. Bu tür renklendirici çizimler, o köşenin klişeleşmiş (değişmez) şekilleridir. Diğer deyişle o sütun sahibinin sembolü olmuştur. Bu sütun yazarı, yazısı ve sütun başlığı görüntüsü ile bir bütün oluşturur.

Zamanla öyle duruma gelir ki, yazarın ismi konuyu ve resmi, ya da resim yazarın adını çağırış-

tırır. Ya da o görüntü başlığı altında hangi konuda yazının yazıldığını. Diğer tür renklendirici çizimler ise bir haberin başında veya haberin arasında görülür.

Resim: 3 (sabah, 6 Kasım 2001)

Bu tür resimler de yine haber konusuyla ilgili karikatürize edilmiş çizimlerdir. Renklendirici grafiklerin de temel amacı habere okuyucunun ilgisini çekmek ve okumayı kolaylaştırmaktır. Resim 3, içeriğine uygun bir çizimin haberin arasında kullanımına bir örnektir.

Sürelî yayınlarda fıkra, öykü, röportaj ya da herhangi bir araştırma yazısını süslemek için karikatür çizgisiyle yapılan desenler bu gruba girerler. Başlıbaşına bir anlam ifade etmemekle birlikte yazıya destek ögesi olmaktadır. (Özer 1998: 53)

Resim: 4 (Posta, 13 ekim 2001)

Resim 4'te bir mizahi tarzda yazılmış anı yazısı, Resim 5'te ise bir magazin haberi yine içeriğine uygun bir çizimle renklendirilmiştir. Resim 6'da köşe yazısı konulara uygun olarak grafiker tarafından resimlendirilmiştir.

Resim: 5 (Posta, 2 Eylül 2001)

Resim: 6 (Posta, 13 Ekim 2001)

Grafik ve illüstrasyonlarda amaç yazıya destek olmaktır. Yalnızca renk olsun diye çizilen resimler yazıdan istenilen etkiyi okuyucuya ulaştırılmaz. Fotoğraflar gibi gazete grafikleri ve illüstrasyonları da etkiyi artırmak anlaşılmayı kolaylaştırmak amaçlı görüntüsel iletilerdir.

1.2. BİLGİLENDİRİCİ GRAFİKLER

Bilgilendirici resimler adından da anlaşılacağı gibi bilgilendirme amaçlı durum grafikleridir.

Bilgilendirici grafikler, günlük olaylarla ilgili olabileceği gibi genel kültür bilgilerinin verildiği yazıların görüntü gereksinimini gidermek amacıyla da kullanılırlar.

Yazılı Basında Fotoğraf Dışında Kullanılan Görsel Öğeler... (124-132)

Örneğin, resim 7A da bir tramvay kazası haberi, bir tramvay fotoğrafı ile verilmiştir. Aynı haber yazısı bir başka gazetede (Resim : 7B) illüstrasyonla desteklenmiştir.

Resim: 7A (Posta, 1 Eylül 2001)

Resim: 7B (Sabah, 1 Eylül 2001)

Haber fotoğrafının bulunmaması ya da olayı daha ayrıntılı anlatma isteği durumlarında, illüstrasyondan yararlanmanın bir başka şekli de çok kareli anlatımdır. (Resim 7C)

Resim: 7C (Sabah, 8 Kasım 2001)

Resim 7C de görüldüğü gibi olayın oluş şekli grafiker tarafından haber yazısına dayanılarak üç karede görüntülenmiştir.

Resim 8 de ise, ansiklopedik bilgi niteliğinde bir bilgi köşesi haberinde kullanılan çizim görülmektedir.

Resim: 8 (Cumhuriyet, 1 Eylül 2001)

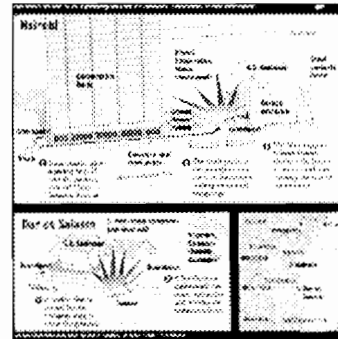
Bilgi verici resimler, editörün isteği ve yönlendirmesi, grafikerin de yaratıcılığı sayesinde habere yorum ve boyut kazandırır. Bilgi verici resimlerin konu alanı yaratıcılıkla sınırlıdır. Grafik ve illüstrasyonlar, haber yazısını destekleyen görüntüler olabildiği gibi (resim 5), tek başlarına haber niteliği de taşıyabilir (resim 9). Bu anlamda da editör ve grafiker işbirliği öne çıkmaktadır.

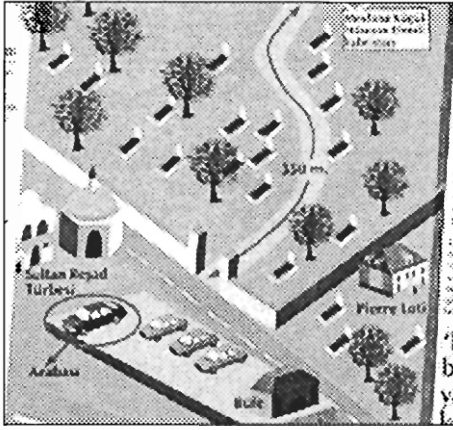
Resim: 9 (Sabah, 11 Kasım 2001)

Haber metnindeki bilgilerin doğruluk derecesi haber kaynağının güvenilirliğine bağlıdır.

Grafiker haber metnine ne kadar sadık kalırsa çizim ile aktarılacak bilgilerin inandırıcılığı da o kadar güçlü olacaktır.

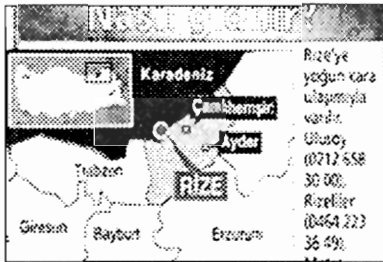
Resim: 10 (Newsweek, Ağustos 1998)

Resim:11 (Hürriyet, 26 Ağustos 2001)

Resim 10'da, 1998 yılında Sudan'ın Nairobi ve Dar es Salaam kentlerindeki Amerika Birleşik Devletleri elçilik binalarına yapılan bombalı saldırıların illüstrasyonu görülmektedir. Bu illüstrasyon, haber kaynaklarından gelen bilgilerin yazıya dönüştürülmesinden sonra editör ve grafiker (veya grafikerler) tarafından tartışılarak çizilmiştir (Resim 10). Diğer deyişle bazı çizimler grup çalışmasını gerektirir. Resim 11'de işadama Üzeyir Garih'in öldürüldüğü çevrenin grafiği görülmektedir. Her iki grafiğe de dikkat edilecek olursa, olay konusu dışında kalan tüm görüntüler temizlenmiş, daha sade ve kolay anlaşılır bir tablo yaratılmıştır.

Bilgilendirici resim türüne bir başka örnek Resim 12'de görülmektedir. Bu tür çizimler, tanıtım yazılarında yer almaktadır. Bir yörenin tanıtımı ile ilgili olarak verilen yazısal bilgileri daha açıklayıcı ve okuyucuya kolaylık sağlayıcı olarak yörenin haritaları çizilebilir.

Resim: 12 (Posta,13 Ekim 2001)

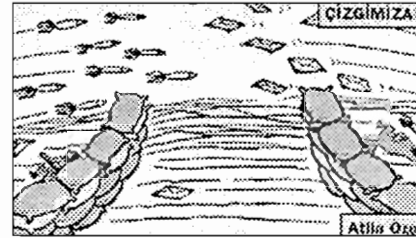
1.3. EĞLENDİRİCİ GRAFİKLER İLLÜSTRASYONLAR

Grafik ve illüstrasyonlar gazete ve dergi haberle-

rinin her türünde yer alabilirler. Bu tür tasarımların en çok kullanıldığı sayfalardan biri de gülmece ve bulmaca sayfalarıdır. Bu sayfalar bağımsız mizah sayfaları olabileceği gibi habere bağlı olarak da aynı sayfada haberi destekleyici veya haberi eleştirici biçimde çizilebilir. Eğlendirici özellikte çizimler olan karikatür, bulmaca, çizgi roman veya bant karikatürler güncel olaylara ilişkin olabileceği gibi güncel olmayan (serbest) konularda da çizilebilmektedir. Birçok gazetede, güncel haberlere yakın sütunlarda haberle ilgili karikatürler yer alır. Ayrıca gazetelerin haftalık çizgi (mizah, bulmaca, oyun) sayfaları bulunmaktadır.

Resim: 13A Güncel karikatürler (Posta, 10 Ekim 2001)

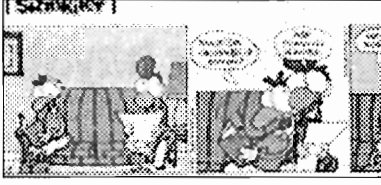

B (Anadolu Haber, 22-28 Ekim 2001)

Günlük gazete karikatürçüsü siyasal, sosyal ya da günlük olayları kendi anlayış ve yorumuna göre çizip okuyucuya ulaştırmak ister. Bu karikatürler yazılı ya da yazısız olabilmektedir. (Özer: 1998, 54)

Bant karikatürler de yine güncel veya serbest konuları içerir. İki üç veya daha fazla birbirini izle-

yen bitişik kareden oluşan bu tür karikatürlerde vurgu en son karede belirtilir. Amaç yine olayları gülmece şeklinde çizgiyle yorumlamaktır.

Resim: 14 bant karikatür, (Sabah, 6 Kasım 2001)

Çizgi roman veya çizgi öyküler, çok kareden çoğunlukla da diğer günlerde devam eden çizgisel anlatımlardır. Okuyucunun ilgisini çeken bu çizgi romanlar hayali kahramanların serüvenlerini konu alır. Gülmece içerikli olabileceği gibi her tür konu bu anlatım türünde kullanılmaktadır.

Resim: 15 çizgi roman, (Cumhuriyet, 1 Eylül 2001)

Bu üç tür çizgi anlatım arasında çok ince bir sınır vardır. Tasarılmanın niteliğine göre bazı bilgilendirici çizimler iyi bir dekorasyona (renklendirici ya da gülmeceye) dönüştürülebilir. Bu nedenle günümüzde bilgisayar kullanımını konusunda iyi yetişmiş bir grafiker gazetelere görsel güzellik katmada önemli elemandır. Editörlerin de grafikerlerin kendilerini geliştirmelerine olanak tanımaları gerekmektedir. Grafikerlik yaratıcılıktır. Zira göremediğimiz, fotoğrafını çekemediğimiz bir dünyayı okuyucunun inandırıcılığına sunabilmek bilgi ve beceri ister. Bu zorluğun üstesinden gelebilmenin koşulu, gazetecilikle güzel sanatları birleştirebilmektir. Bu birliktelik verimli bir sonuç yaratacaktır. Gazeteci açık, net bilgileri toplar ve açık anlaşılır haberini yazar. Tasarımcı da grafiksel yaklaşımlarla bilgileri sınırlayarak ya da genişleterek grafiksel anlatımı hazırlar. Örneğin, gazetecinin bir ulaşım yolunu tarif edebilmek için kelimelere tutsak kalmayıp bunun harita ile daha iyi anlatılabileceğini bilmesi gerekir. Yazarak sütunlarla anlatılabilecek bir

konu fotoğraflarla, resimlerle, planlarla çok daha anlaşılır biçimde okuyucuya sunulabilir. Tabii tüm bunlar iyi bir işbirliğinin sonucunda ortaya çıkar.

2. GRAFİKER VE TEKNOLOJİ

Medyada, ulaşılamayan, elde edilmesi mümkün olmayan gerçek görüntülerin (fotoğraf ya da hareketli görüntü) yerine kullanılan grafikler ve illüstrasyonlar, grafikerin anlık yaratıcılığının yanı sıra var olan eski görüntülerden yararlanmayı da gerektirebilir. Bu çizgi görüntülerin oluşturulabilmesi için grafikerin elinin altında geniş bir görüntü kütüphanesi bulunması gerekir. Çünkü, bazı çizimlerin yaratılabilmesi uzun zaman alır. Örneğin bir araba motoru parçalarının ayrıntılı çizimi, iç organlarının vücudumuzdaki yerleri ve çalışma sistemleri gibi illüstrasyonlar var olan arşivden kullanılabilir veya üzerinde bazı değişiklikler yapılarak kısa sürede amaca uygun şekle dönüştürülebilir. (Resim: 16 ve 17)

Resim: 16 (Hürriyet, 6 Kasım 2001)

Resim: 17 (Sabah, 31 Ağustos 2001)

Gazetelerde grafiksel anlatımın bir başka türü de fotoğraf grafik, birleştirmesiyle yapılabilir. Resim 18'de görüldüğü gibi, üretimi simgeleyen tarım alanının fotoğrafı, rakamsal anlatımlarla birleştirilerek tarımdaki üretimin durumunu grafiksel anlatıma dönüştürülmüştür.

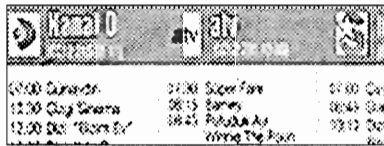

Resim: 18 (Panorama, 10 Haziran 1990)

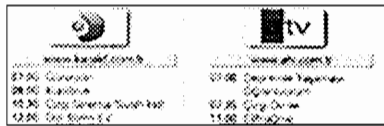
Gazetecilik hız mesleğidir. Gazeteci zamanla yarışmaktadır. Bu nedenle gerek haber yazımında gerekse görüntü oluşturmada fazla zamanları yoktur. En kısa sürede en iyiyi yapmak zorundadır.

Haber fotoğrafında olduğu gibi çizimlerin seçimi ve sayfaya yerleştirilmesi işi özen ister. Gerek bilgi gerekse renklendirici görüntüleri sadece sayfaya renk gelsin diye yerleştirmek doğru değildir. Aşırı resim karmaşa yaratır. Okuyucuyu yorar ve verilmek istenen iletiyi amacı dışına çıkarır. Bu nedenle, fotoğrafların kullanılma amacı, türü ve sayfadaki yeri nasıl olması gerekiyorsa, aynı kurallar çizgi anlatımlar için de geçerlidir.

Resim seçiminde dikkat edilmesi gereken noktalardan biri de her şeyde olduğu gibi taklitçilikten kaçınmaktır. Aynıysa olmanın dışında benzer olmak da okuyucu da basitlik duygusu yaratır. İlk olmanın yanında tek (benzersiz) olmak da kuşkusuz tercih edilir.

Resim:19 (Milliyet, 19 Ekim 2001)

Resim: 20 (Zaman, 19 Ekim 2001)

Yukarıda görülen örnekler farklı gazetelerden alınmış olmakla birlikte, benzer bilgi köşeleri için, benzer grafik görüntüleri kullanılmıştır. Aşağıda ise benzer bilgi köşesine farklı grafik örneği

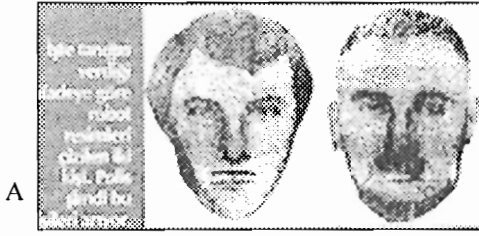
görülmektedir.

KANAL D	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	00.00	01.00	02.00	03.00	04.00	05.00	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00
---------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Yazılı Basında Fotoğraf Dışında Kullanılan Görsel Öğeler... (124-132)

Gazeteler de zaman zaman rastladığımız çizimlerin bir türü de robot resimlerdir. Bir suçlu veya şüpheli kişinin tanıkların anlatımları doğrultusunda ressamalara çizdirilen resimleri, kişinin fotoğrafı elde edilinceye kadar gazetelerde görüntü ögesi olarak yer alır.

İş adamı Üzeyir Garih'in katil zanlısı olarak aranan kişilerin, tanıkların tarifleri üzerine çizilen robot resimleri (Resim: 26 , X işareti olan) günlerce gazetelerde yer aldı. Katil zanlısının kimliği belirlendikten sonra, robot resim kaldırılarak fotoğrafları kullanıldı.

Resim: 26 (Milliyet, 1 Eylül 2001)

B
C
(Sabah, 30 Ağustos , 1 Eylül 2001)

Yine bu haberle ilgili olarak zanlının kılık değiştirebileceği olasılıklarına karşın grafikerler, bilgisayar teknolojisinden yararlanarak zanlının olası görüntülerini yarattılar. (Resim: 27) Gerçekten de zanlı kılık değiştirmiş ancak yakalanmaktan kurtulamamıştı.

Burada da yine grafikerin yaratıcılığı öne çıkmaktadır. Kılık değiştirmenin yüzde ne tür değişiklikler oluşturabileceğini, ya da o tipteki bir

Resim: 27 (Posta, 2 Eylül 2001)

kişinin ne tür kılıklara girebileceğini tahmin ederek, bilgisayarın olanakları ile yeni bir yüz yaratılabilir.

3. GRAFİKER GAZETENİN HER YERİNDE VAR

Gazete ve dergilerin vazgeçilmez öğeleri olduğunu belirttiğimiz fotoğraf ve resimler, spordan ekonomiye, siyasetten gülmeceye her konudaki haberin görüntü desteği olabilirler.

Resim: 28A Ekonomi,

Resim: 28B Gülmece,
(Milliyet, 4 Kasım 2001)
(Anadolu Haber, 29 Ekim 2001)

Resim: 28C Siyasi (Cumhuriyet, 1 Eylül 2001)

Resim: 28D Spor (Türkiye, 4 Kasım 2001

132

Sonuç olarak denilebilir ki, gazete ve dergilerde görüntüsel öğeler sadece fotoğraflar ve karikatürler değildir. Grafik ve illüstrasyon gibi çizimsel yaratıcılık sonucu ortaya konan resimler de basının vazgeçilmez haber ileti öğeleridir. Yazılı basında fotoğrafın amacı ne ise çizgisel anlatımda aynı amaç için vardır.

Ancak bu iş bir mesleki bilgi gerektirir. Gerek habercilik konusunda gerekse teknolojiyi kullan-

ma konusunda eğitilmiş olmak ve başkalarından bir adım önde olmak zorunludur.

Bilgi alışverişinin çok hızlı olduğu çağımızda teknoloji değişimi de benzer hızdadır. Bu nedenle editör ve grafikerler teknolojinin en yenisinden yararlanma yollarını aramalıdır. Mesleki alanda gerçekleştirilen tüm etkinliklerden bilgi sahibi olunmalı, ve etkinliklere katılma olanakları yaratılmalıdır. Ancak bu sayede meslekte kişisel başarı sağlanabilir, dolaylı olarak da bu başarı çalıştığı sektöre yansır.

KAYNAKLAR

- Anadolu Haber Gazetesi, EkimKasım 2001
Cumhuriyet Gazetesi, Eylül 2001
Evans H (1982) Picture On A Page, Filmset and by BASPrinters Limited, Over Wallop, Hampshire.
Hürriyet Gazetesi, EkimKasım 2001
İstikbal Gazetesi, EkimKasım 2001
Milliyet Gazetesi, EylülEkimKasım 2001
Newsweek , August 17, 1998.
Özer A (1998) Kuramsal ve Uygulamalı Karikatür, ETAM A.Ş matbaa tesisleri. Eskişehir.
Panorama, 10 Haziran 1990.
Posta Gazetesi, EkimKasım 2001
Radikal Gazetesi, EkimKasım 2001
Sabah Gazetesi, AğustosEylülEkimKasım 2001
Sakarya Gazetesi, EkimKasım 2001
Zaman Gazetesi, EkimKasım 2001 ■